

Bezoekadres: Wilhelminakade 179

Postadres: Postbus 6575

3002 AP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl

Opgesteld door: V. van Onselen (junior adviseur)

Collegiale toets: P. Heuvelman (adviseur)

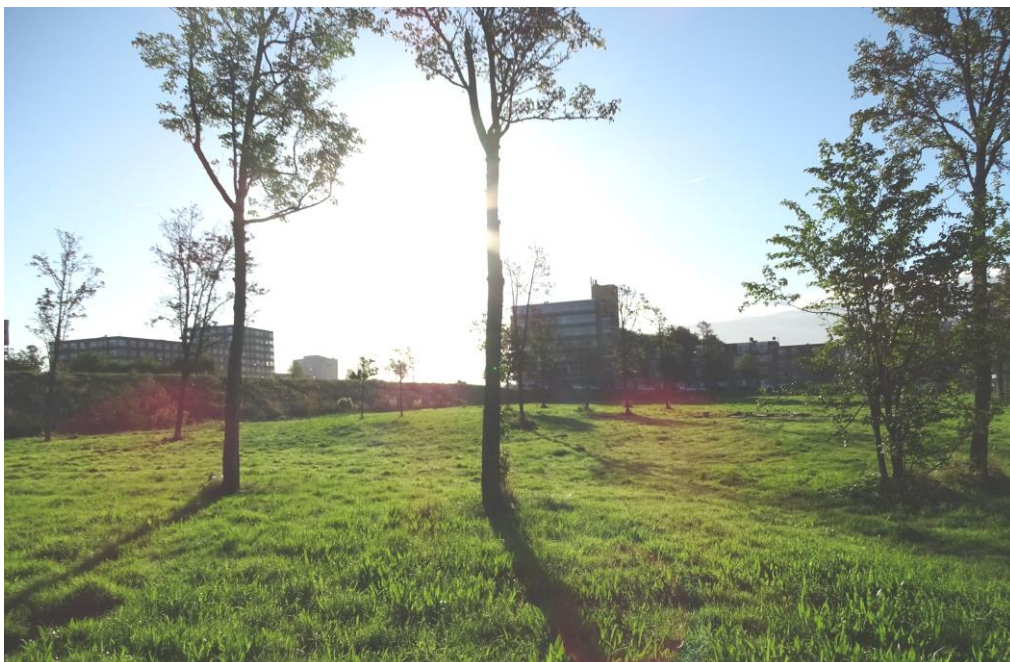
Telefoon: 06 51455486

E-mail: vm.vanonselen@rotterdam.nl

Ingenieursbureau Rotterdam

Quickscan flora en fauna

**Parkstad, Leeuwenkuil en Zwembad
Blokken B1+B2**

september 2018

Inhoud

1. Aanleiding	2
1.1 Doel	2
2. Gebiedsbeschrijving & Project kader	2
3. Methodiek	5
4. Resultaten	5
4.1 Flora	5
4.2 Grondgebonden, kleine zoogdieren	6
4.3 Vleermuizen	6
4.4 Vogels	7
4.5 Overige soorten	7
5. Conclusies en aanbevelingen	9
5.1 Toekomstige inrichting en biodiversiteit	10
5.2 Eventuele wijzigingen projectplan	10
Bijlage 1: Literatuurlijst	11
Bijlage 2: overzichtstekening Parkstad	11
Bijlage 3: Wetgevende kaders	11
Bijlage 4: Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie	11
Bijlage 1: Literatuurlijst	12
Bijlage 2: Projectlocatie gebieden	13
Bijlage 3: Wetgevende kaders	14
Bijlage 4: Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie	19

1. Aanleiding

Het Flora & Fauna onderzoek ter plaatse van de blokken B1 (Leeuwenkuil) en B2 (zwembad) in Projectgebied Parkstad, is uitgevoerd in opdracht van de heren S.M. Apers en J.M. van der Aar (afdeling Stadsontwikkeling). De Gemeente Rotterdam is voornemens het gebied Parkstad bouwrijp te maken; er zullen verschillende deellocaties binnen dit gebied worden ingericht als nieuwbouwwijken met als doel deze wijken met elkaar te verbinden.

Ten behoeve van de voorgenomen activiteiten, waarbij o.a. het rooien van bomen zal plaatsvinden en de sloop van het zwembadgebouw, is gevraagd een quickscan conform de nieuwe Wet natuurbescherming uit te voeren.

1.1 Doel

Het doel van dit onderzoek is een uitspraak te doen of, en zo ja, in welke mate, de voorgenomen werkzaamheden conflicteren met verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (zie bijlage 3 voor meer informatie omtrent de wetgevende kaders). Op basis van een korte veldverkenning worden uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in of nabij het projectgebied. Vervolgens worden de verwachte effecten op deze soorten in beeld gebracht. Daarnaast worden eventuele vervolgstappen aangegeven om het werk uit te kunnen voeren.

2. Gebiedsbeschrijving & Project kader

Het te ontwikkelen plangebied is gelegen ten Zuiden van de Maas in de wijk Feijenoord te Rotterdam. De te onderzoeken bouwblokken zijn gelegen tussen de Brede Hilledijk aan de Noordzijde en de Paul Krugerstraat aan de zuidzijde. De terreinen samen beslaan een oppervlakte van circa 65.00 m². De locatie ter plaatse van Blok 1 bestaat momenteel uit een braakliggend stuk wadi/grasland met wilde planten en enkele bomen (sierperen). Op het terrein bevindt zich ook een kinderspeelplaats. Bouwblok B2 is momenteel in gebruik als overdekt zwembad, het gebouw bestaat uit plaatmateriaal en heeft een plat dak. Er zal extra aandacht worden besteed aan enkele bomen die nog worden gerooid op het terrein van de Leeuwenkuil. Daarnaast is er aandacht besteed aan de bebouwing van en rondom het zwembad en de omringende vegetatie. Er zijn geen watergangen aanwezig binnen of rondom het plangebied. Fig. 1 toont de locatie waar het voorliggende onderzoek betrekking op heeft (bouwblokken I+T+S) en Fig. 2 toont foto's van de onderzoekslocatie.

De aangrenzende en omliggende blokken worden in fases bouwrijp gemaakt in het kader van een grootschalig ontwikkelingsproject 'Parkstad', met per blok verschillende bestemmingsplannen. Deels zijn deze kavels al bouwrijp gemaakt en deels zijn er omliggend nog woonwijken. In bijlage 1 is een kaart opgenomen met een overzicht van het gehele te ontwikkelen gebied. Het onderhavige onderzoek heeft alleen betrekking op de bouwblokken B1 en B2.

Figuur 1a: Overzichtsfoto onderzoekslocatie

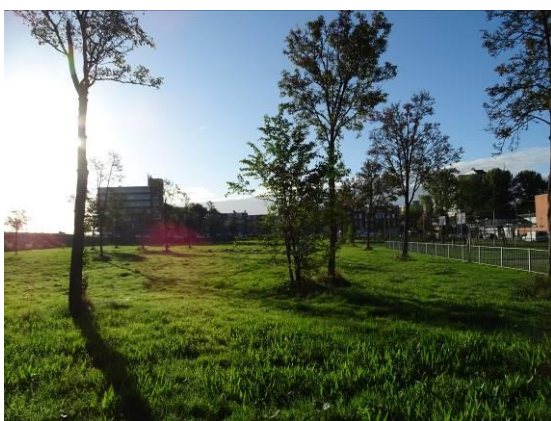

Figuur 1b: regionale ligging onderzoekslocatie

Ligging t.o.v. beschermd natuurgebied

Er is gekeken naar de ligging ten opzichte van beschermde natuurgebieden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natura 2000. De onderzoekslocatie ligt niet binnen een beschermd natuurgebied, het dichtstbijzijnde gebied ligt buiten een straal 3 km van de onderzoekslocatie, dus zal er geen verstoring plaatsvinden.

Voor de onderzoeksopzet wordt uitgegaan van een worst-case scenario: het perceel wordt kaal opgeleverd waarbij de bebouwing wordt gesloopt en bomen worden gerooid. Het toekomstig gebruik is nieuwbouw.

a) Projectgebied B1 vanuit het Noorden gefotografeerd

b) Losliggend afval/bouwmateriaal op terrein Blok B1

c) Gebouw blok B2 (zwembad)

d) Zwembad blok B2 vanaf de Zuidzijde

Figuur 2: foto's onderzoekslocatie

3. Methodiek

In het verleden is geen eerder ecologisch onderzoek bekend ter plaatse van de projectlocatie. Nabij de locatie is een onderzoek uitgevoerd aan de Brede Hilledijk, uit 2009 (zij bijlage 1). Hierbij is naar voren gekomen dat er geen beschermde soorten zijn aangetroffen en ook niet verwacht worden op de locatie. Uit oude luchtfoto's blijkt dat de het gebiedje van blok B1 vroeger in gebruik was als kruidentuin/siertuin. Dit gedeelte is inmiddels geëgaliseerd en weer begroeid.

Er is per soortgroep beoordeeld of er beschermde soorten zijn aangetroffen of kunnen worden verwacht binnen het onderzoeksgebied. Bronnen die hierbij o.a. zijn gebruikt zijn GisWeb en de Rotterdamse Natuurkaart.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen, zowel sloop- als nieuwbouw en/of renovatie, maar ook kap en rooiwerkzaamheden, dient altijd aandacht te worden besteedt aan (mogelijk) aanwezige beschermde natuurwaarden. Voor alle aanwezige soorten geldt de zorgplicht, conform artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Om een goed beeld te krijgen van de locatie is een veldbezoek uitgevoerd op 13 september 2018. Het was deze ochtend zonnig en 16°C, met vrijwel windstil weer. Figuur 2 toont de foto's die zijn gemaakt tijdens het veldbezoek.

4. Resultaten

4.1 Flora

In de geraadpleegde bronnen zijn geen groeilocaties van beschermde soorten naar voren gekomen. De projectlocatie betreft ter plaatse van blok B1 een verwilderd grasveld/wadi met verspreid over de locatie enkele boompjes en op bouwblok B2 is nu een overdekt zwembad gevestigd. Groeiplaatsen van (strikt) beschermde soorten planten zijn uit te sluiten voor Blok B2, gezien het hier om een bebouwd terrein gaat waar dergelijke planten die specifieke eisen stellen aan hun groeiplaats geen kans hebben om zich te vestigen, tegen de gevels is enkel wat algemeen voorkomend struikgewas/struweel waargenomen als bamboe en vlinderstruik. Ter plaatse van blok B1 zijn geen beschermde soorten tussen de wildgroei waargenomen. Soorten die zijn aangetroffen tijdens het veldbezoek betreffen o.a.: groot hoefblad, koningskaars en knikkende distel.

Invasieve exoten

Er is ook gecontroleerd op de aanwezigheid van invasieve exoten (soorten die van nature niet in Nederland voorkomen en die na de introductie schadelijke gevolgen hebben voor de Nederlandse natuur). Binnen Rotterdam zijn dit veelal de Japanse duizendknoop, Reuzeberenklauw en Reuze springbalsemien. Deze zijn niet aangetroffen binnen de grenzen van onderhavig onderzoeksgebied.

Beoordeling:

In de huidige situatie worden (strikt) beschermde plantsoorten niet meer op en rond het terrein verwacht.

4.2 Grondgebonden, kleine zoogdieren

Grondgebonden kleine zoogdieren (zoals egel, konijn, mol en muizen) kunnen aanwezig zijn op of rond het projectgebied. Er zijn geen holen waargenomen, maar onder de stapel hout op het terrein (Fig. 2b) kunnen deze dieren schuilen/ zich vestigen. Er zijn op Gisweb geen beschermde soorten gemeld en strikt beschermde grondgebonden zoogdieren (zoals waterspitsmuis) zijn op voorhand uit te sluiten, wegens ontbreken van geschikt biotoop.

Beoordeling:

De bovengenoemde soorten zijn vrijgesteld bij ruimtelijke ingrepen en daardoor niet strikt beschermd onder de Wet natuurbescherming. Wel dient er altijd rekening gehouden te worden met dergelijke soorten vanuit de Zorgplicht (artikel 1.11 Wet natuurbescherming). Bij o.a. het ontgraven en verwijderen van bouwmaterialen dient men rekening te houden met het onverwachts opduiken van kleine, grondgebonden zoogdieren.

4.3 Vleermuizen

Algemeen

Alle vleermuizen in Nederland zijn strikt beschermd onder de Wet natuurbescherming. Soorten die zeker in (binnen)stedelijk gebied verwacht kunnen worden zijn Gewone en Ruige dwergvleermuis. Vooral de Gewone dwergvleermuis is een typische gebouwbewoner, die vaak spleten, scheuren, ventilatievoegen en ruimten in muren en openingen onder dakranden gebruikt als, of toegang te verkrijgen tot een geschikte verblijfplaats (bv. onder daklijsten, zolder of in een spouwmuur). Deze soort foerageert met name in en rond groene elementen zoals groene oevers, parken en grotere (binnen)tuinen, in nabijheid van water, maar ook langs bomenlanen. Ruige dwergvleermuis wordt daarnaast ook wel in grotere bomen aangetroffen. Verblijfplaatsen bevinden zich dan vaak in oude spechtenholten of achter loszittend schors.

Vleermuispotentie binnen het onderzoeksgebied

De te rooien bomen (sierperen) op het terrein van blok B1 betreffen vrij jonge boompjes, met nog dunne stammen. Er zijn geen holtes of loszittend schors aangetroffen die als verblijfplaats voor vleermuizen kunnen dienen. Op Gisweb zijn geen waarnemingen van vleermuizen bekend binnen en rondom de projectbieden. Het gebied is aannemelijk interessant als foerageergebied, maar maakt geen essentieel onderdeel uit van een groter foerageergebied, omdat er geen geschikte lijnvormige structuren naartoe leiden en de bomen klein zijn, waardoor het terrein te open is. Tevens zijn er verschillende alternatieven in de omgeving voorhanden als foerageergebied. In de toekomstige situatie kunnen dwergvleermuizen ook foerageren in de parkjes en tuinen die verspreid over Parkstad worden aangelegd. Negatieve effecten op vleermuizen door de voorgenomen ingreep worden niet verwacht.

In de bomen rondom het zwembad (lijsterbessen) zijn tevens geen holtes waargenomen die kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. Het gebouw waarin het zwembad zich bevindt is niet geschikt; er zijn geen openingen tussen de metalen platen en het heeft een plat dak.

Beoordeling:

Vleermuisverblijfplaatsen worden niet verwacht binnen het projectgebied. Wel is de locatie van blok B1 geschikt als potentieel foerageergebied, maar er zijn in de omgeving ook voldoende alternatieven voorhanden om te foerageren o.a. in (binnen)tuinen bij woningen. Het bouwblok zal daarmee niet van essentieel belang zijn. Het zwembad is ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Negatieve effecten op vleermuizen door de voorgenomen ingreep worden niet verwacht.

4.4 Vogels

Alle inheemse vogels zijn strikt beschermd gedurende het broeden. In de broedperiode (globaal van maart t/m juli) is het te verwachten dat er in de directe omgeving verschillende meer algemeen voorkomende vogels tot broeden kunnen komen in de bomenrij aan de grens van het onderzoeksgebied (populieren langs de Hilledijk). In de jonge bomen op blok B1 zijn geen nesten waargenomen. In de wat hogere bomen rondom het zwembad zijn tevens geen nesten waargenomen. Van een aantal vogels is ook buiten de broedperiode het nest en/of de verblijfplaats beschermd. Deze soorten maken jaarrond gebruik van hun nest of keren jaarlijks terug naar dezelfde plek. Het betreft dan o.a. huismus, gierzwaluw en diverse roofvogels. Huismus en gierzwaluw zijn uitgesproken gebouwbewoners. Binnen de projectlocatie zijn deze niet waargenomen en worden deze ook niet verwacht. Vaste rust- en verblijfplaatsen van roofvogels worden tevens niet verwacht.

Andere, meer algemene soorten die zijn waargenomen tijdens het veldbezoek betreffen kraaien, stadsduiven en spreeuwen.

Beoordeling:

Er zijn geen nesten waargenomen in de bomen. Tijdens het broedseizoen moet er worden gehandeld conform de richtlijnen van de Wet natuurbescherming.

4.5 Overige soorten

Vissen en amfibieën zullen niet worden verstoord door het ontbreken van waterelementen in/ of nabij het projectgebied. Reptielen, zoals de binnen regio Rotterdam voorkomende beschermde soort 'zandhagedis', komen meer voor in zandige gebieden. Gezien de locaties volledig bebouwd of begroeid zijn is het voorkomen van (strikt) beschermde reptielensoorten uit te sluiten. De biotoop is tevens niet geschikt voor beschermde insectensoorten (deze stellen zeer hoge eisen aan hun leefomgeving, zoals schoon water met oevervegetatie voor libellen en specifieke platen/bloemen voor vlinders) en binnen de regio Rotterdam komt zeer

sporadisch een beschermde insectensoort voor. Tijdens het veldbezoek zijn deze dan ook niet aangetroffen.

Beoordeling:

Bij het ontbreken van een geschikt biotoop, worden overige beschermde soorten niet binnen het projectgebied verwacht. Wel geldt ook de zorgplicht voor deze overige soortgroepen (zie bijlage 3).

5. Conclusies en aanbevelingen

Er worden geen strikt beschermde soorten verwacht op de projectlocatie. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van o.a. vleermuizen en jaarrond beschermde vogels wordt uitgesloten. Tevens zijn er geen invasieve exoten waargenomen tijdens het veldbezoek. Er wordt geen nader onderzoek geadviseerd wegens het ontbreken van een geschikte biotoop voor beschermde soorten.

Het verder bouwrijp maken/ontwikkelen van de locatie kan worden vervolgd, echter dient men wel altijd de zorgplicht na te leven. Dit geldt voor alle diersoorten (ongeacht de mate van bescherming). Hieraan zijn een aantal vaste voorwaarden verbonden te weten:

- *Verwijderen van groen k BUITEN de broedperiode van vogels uitvoeren (broedperiode loopt globaal van maart t/m augi). De kans op aanwezigheid van broedende vogels is groot in de bomenrij langs de Hilledijk;*
- *Indien eventuele rooiwerkzaamheden niet kunnen plaatsvinden buiten de broedperiode dient voorafgaand de bomenrij gecontroleerd te worden door een ecologisch deskundige op broedende vogels. Indien deze worden aangetroffen dient kap uitgesteld te worden tot na de broedperiode;*
- *Bij sloop en kap/rooi van bomen rekening houden met aanwezigheid en verstoring van kleine zoogdieren. Ook bij het verwijderen van steenhopen/bouwmaterialen dient men bedacht te zijn op het opduiken van kleine zoogdieren. Indien deze tijdens de werkzaamheden worden waargenomen, werkzaamheden tijdelijk stilleggen zodat deze dieren gelegenheid hebben om te vluchten.*
- *Voorkom vorming van oppervlaktewater in de vorm van grote plassen binnen de projectgrenzen. Dergelijke natte situaties kunnen met name in het voorjaar gebruikt worden als voortplanting/nestgebied voor amfibieën en/of bijv. watervogels.*
- *Voorkom steile hellingen bij zandhopen en vorming van afgegraven wallen/wanden op het terrein voor het nestelen van oeverzwaluwen.*

Indien bovenstaande ecologische randvoorwaarden uitgevoerd worden, wordt gewerkt conform de Wet natuurbescherming.

5.1 Toekomstige inrichting en biodiversiteit

Gebieden zoals het onderzochte gebied (conform voorgaande onderzoeken uit 2004, 2008 en 2009) was een goed gebied voor de biodiversiteit in Rotterdam. In voorgaand onderzoek zijn libellen, vlinders en beschermde plantensoorten waargenomen. Het wegvallen van deze soorten is een achteruitgang van de biodiversiteit in dit gebied. Het afnemen van dergelijke gebieden is vaak niet te voorkomen gezien de vraag naar bouwgronden.

Om de biodiversiteit weer te vergroten (eventueel deze soorten weer terug te krijgen) wordt aanbevolen om hier zoveel mogelijk rekening mee te houden in de projectplannen, door veel groen op te nemen in/op en rondom de toekomstige bebouwing.

Cumulatieve effecten kunnen optreden wanneer veel van dergelijke gebieden verdwijnen. Bijvoorbeeld door de afname van gebieden met vleermuispotentie kunnen een cumulatief effect veroorzaken; wanneer één gebied wegvalt (bijv. door de bomen die worden gerooid) kunnen deze soorten wellicht in aangrenzende gebieden ook verdwijnen, omdat ze uitwijken naar andere gebieden. Het is derhalve de aanbeveling om gebieden die nog niet ontwikkeld hoeven te worden zoveel en zolang mogelijk een ruig karakter te laten behouden. En de te ontwikkelen gebieden zoveel mogelijk groen/ gevarieerde groenaanleg in te richten voor het behouden of vergroten van de soortendiversiteit in de toekomst (in het kader van het duurzaamheidsprogramma Rotterdam, zie bijlage 4).

Voorbeelden van gevarieerde groenaanleg binnen bebouwing zijn bijvoorbeeld: groene daken en gevels, binnentuintjes of omringend groen met veel verschillende soorten vegetatie (heesters, struiken) en groene gevels. Verder kunnen nieuw te bouwen woningen ook geschikt gemaakt worden voor soorten als vleermuizen en vogels. Dit onder de noemer natuur inclusief bouwen (zie bijlage 4). Een ecologisch adviseur kan u hier nader over adviseren.

5.2 Eventuele wijzigingen projectplan

Wat te doen bij een wijziging van de ontwikkeling of bij het afwijken van het advies?

De adviezen in dit ecologisch vooronderzoek zijn opgesteld om te werken volgens de geldende natuurwetgeving. Wij zijn hierbij uitgegaan van de geplande ontwikkeling zoals aangeleverd door de opdrachtgever. Indien de geplande ontwikkeling wijzigt, bijvoorbeeld doordat het projectgebied groter wordt of de werkzaamheden veranderen, dan is de kans aanwezig dat ook het voorliggende advies wijzigt. Neem in dat geval contact op met een ecooloog om te onderzoeken of er passende maatregelen zijn waarbij conform de geldende natuurwetgeving kan worden gewerkt. Ook kan het zijn dat wij maatregelen of vervolgstappen adviseren die niet goed in te passen zijn in de planning of uitvoering. Afwijken van het plan of advies is sommige gevallen mogelijk, maar altijd onder begeleiding van een deskundig ecooloog. Het is mogelijk dat in een vervolgtraject beschermde planten of dieren voorkomen binnen de projectgrenzen en zijn hier aanvullende maatregelen nodig. Mogelijk is hiervoor een ontheffing benodigd en dit dient daarom altijd onder begeleiding plaats te vinden van een ecologisch deskundig persoon met kennis van de betreffende soorten.

Bijlage 1: Literatuurlijst

Bijlage 2: overzichtstekening Parkstad

Bijlage 3: Wetgevende kaders

Bijlage 4: Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie

Bijlage 1: Literatuurlijst

Rapporten

- Ingenieursbureau Rotterdam, *'Quick Scan flora en fauna Brede Hilledijk Feijenoord*, 2009

Websites:

www.natuurloket.nl

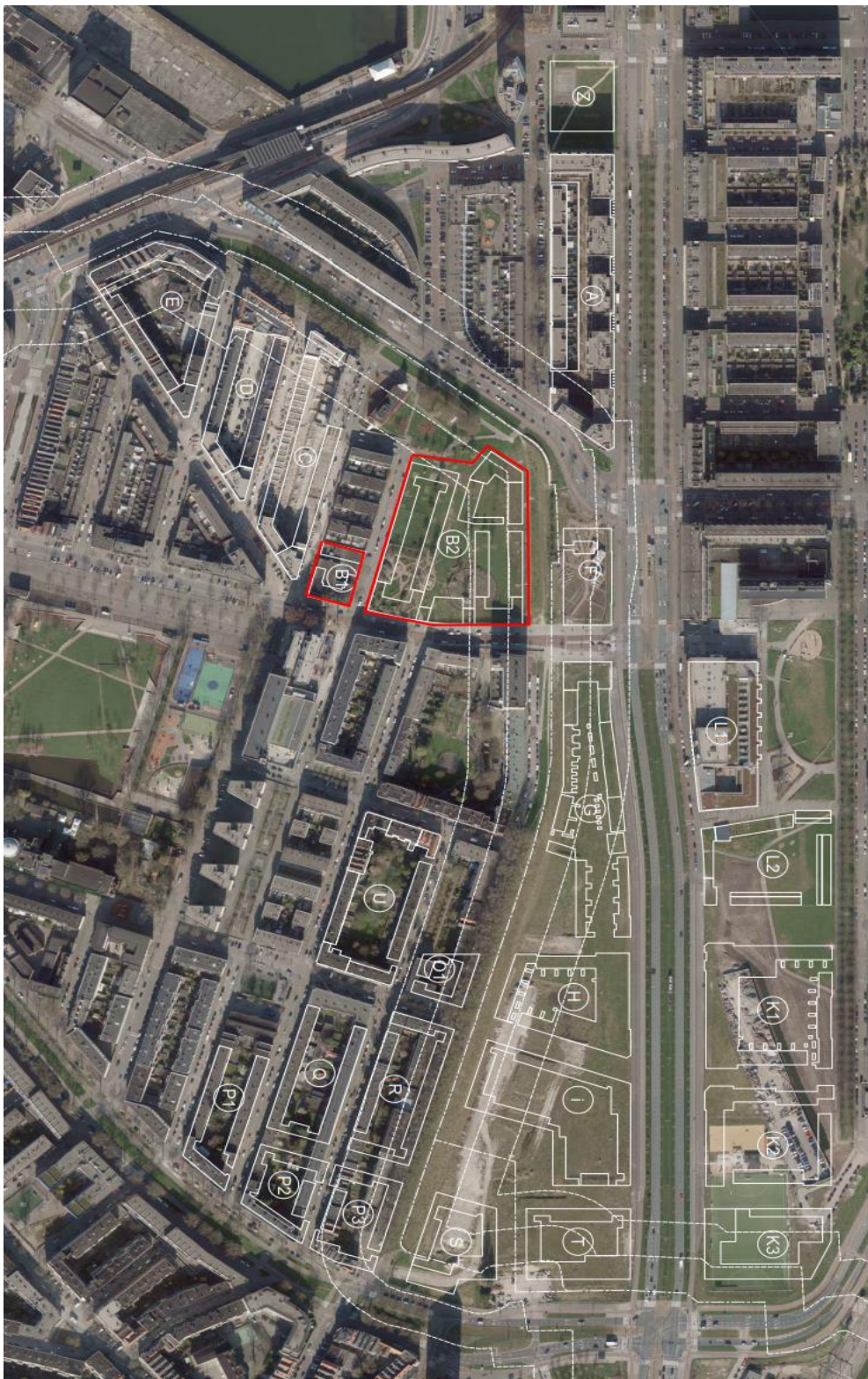
www.floron.nl

www.sovon.nl

www.ravon.nl

www.gis.rotterdam.nl

Bijlage 2: Projectlocatie gebieden

Blokken B1+B2 (Leeuwenkuil en sloop zwembad)

Bijlage 3: Wetgevende kaders

Wet natuurbescherming

De Wet van 16 december 2015, Houdende regels ter bescherming van de natuur, kortweg Wet natuurbescherming, is op 1 januari 2017 in werking getreden.

De Wet natuurbescherming zal slechts beperkte tijd als op zichzelf staande wet bestaan. De bedoeling is de Wet natuurbescherming via de Aanvullingswet natuur Omgevingswet (2016) op te nemen in de Omgevingswet (2016). De planning is dat dat op het moment van in werking treden van de Omgevingswet (begin 2019) gebeurt.

In artikel 1.4 van hoofdstuk 1 van de Wet natuurbescherming is vastgelegd dat EU-regelgeving vóór de nationale regelgeving gaat.

Doel van de Wet natuurbescherming:

In artikel 1.10 van hoofdstuk 1 is aangegeven dat het doel van de wet is:

- Het beschermen en ontwikkelen van natuur (1.10 lid a). In dit lid wordt ook opgemerkt dat een van de redenen voor de natuurbescherming haar intrinsieke waarde is.
- Het behouden en herstellen van de biodiversiteit (1.10a).
- Het duurzaam kunnen blijven inzetten van natuur voor ecosysteemdiensten (1.10 lid b). Er is dus ook een economisch doel.
- Samenhangend beleid gericht op het behoud van waardevolle landschappen vanwege hun functie voor biodiversiteit, cultuurhistorie en maatschappelijke functies.

Actieve Natuurbescherming

De EU heeft haar lidstaten de plicht opgelegd zorg te dragen voor een goede stand van de natuur. In de Wet natuurbescherming heeft daarom actieve natuurbescherming een grotere rol. De actieve natuurbescherming is in hoofdstuk 1 in de artikelen 1.5 tot en met 1.10 en 1.12 vormgegeven. Om de EU doelstellingen te halen wordt er door het ministerie van EZ een Nationale Natuurvisie opgesteld. Het doel is het behoud en zo mogelijk versterken van de biodiversiteit. In artikel 1.5 wordt expliciet de koppeling gelegd tussen een goede biodiversiteit, het goed functioneren van de ecosystemen en het borgen van evenwichtige en duurzame economische ontwikkeling (zie lid 3). In artikel 1.5 krijgen ook de zogenoemde rode lijsten een status binnen de Wet natuurbescherming; namelijk als monitoringsinstrument voor de stand der natuur in Nederland (zie lid 4).

In artikel 1.7 is aangegeven dat de provincies in het kader van actieve natuurbescherming vierjaarlijks een provinciale natuurvisie opstellen. In artikel 1.7 lid 3 is aangegeven dat in de provinciale natuurvisie Provincie het biodiversiteitsbeleid moet integreren met het algemeen economisch beleid, ruimtelijk beleid milieubeleid, waterbeleid en cultuurbeleid. Zuid-Holland is hier wel al mee bezig maar gaat deze visie op zijn vroegst eind 2017 gereed hebben (het opzetten van het vergunningen traject voor passieve soortbescherming kost op dit moment (januari 2017) nog alle capaciteit).

De Wet natuurbescherming kent geen verplichting voor gemeenten om een Gemeentelijke Natuurvisie op te stellen. Een aantal gemeenten hebben dit echter wel al gedaan. Een Gemeentelijke Natuurvisie wordt soms opgesteld als instrument voor stimulering van de

gemeentelijke economische maar vaak ook als voorbereiding op het in werking treden van de Omgevingswet. De gemeentelijke Natuurvisie wordt dan te zijner tijd opgenomen in de op te stellen Omgevingsvisie. Een onderdeel natuur moet hierin opgenomen zijn.

Zorgplicht

Zowel de Natuurbeschermingswet 1998 als de Flora- en Faunawet kennen zorgplichtbepalingen. In de Wet natuurbescherming zijn deze gezamenlijk ondergebracht in een algemene zorgplicht voor zowel soorten als voor gebieden in artikel 1.11 van hoofdstuk 1. In lid 2 van dit artikel wordt expliciet gemaakt dat negatieve effecten op natuurgebieden of inheemse in het wild levende soorten dieren en planten zo veel mogelijk voorkomen moeten worden. De zorgplicht geldt voor iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat er door zijn of haar handelen, of het nalaten daarvan, negatieve effecten op natuurgebieden of in het wild levende inheemse soorten kunnen optreden. Zorgplicht strekt zich ook uit tot de leefomgeving van dieren en planten; je mag het biotoop dus ook niet aantasten. In lid 3 is aangegeven dat zorgplicht slechts gedeeltelijk voor jacht, schadebestrijding en visserij geldt.

Bevoegd gezag

In artikel 1.3 van hoofdstuk 1 van de Wet natuurbescherming is vastgelegd dat het bevoegd gezag bij de provincie ligt waar een activiteit of ontwikkeling plaats vindt. De afgifte van ontheffingen en vergunningen in het kader van de Wet natuurbescherming, en de handhaving van deze vrijstellingen, is door de provincies uitbesteed aan de omgevingsdiensten. In Zuid Holland worden ontheffingen en vergunningen beoordeeld en verleend door de Omgevingsdienst Haaglanden. Handhaving wordt verzorgd door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid.

Onder de Flora- en faunawet was het Ministerie van EZ het bevoegd gezag (althans voor soortbescherming). Dit werd uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Voor provinciegrens overstijgende of gevoelige zaken (kustverdediging, rijks-infrastructuur, militaire zaken) blijft EZ ook onder de Wet natuurbescherming het bevoegd gezag. Het goedkeuren van Gedragcodes blijft om die reden ondergebracht bij RVO.

Vrijstellingen en Gedragcodes.

In de Wet natuurbescherming zijn de vrijstellingen, vergunningen en ontheffingen geregeld in hoofdstuk 5. De mogelijkheid tot het werken met gedragcodes is echter geregeld in hoofdstuk 3 artikel 3.31.

In artikel 5.1 is ook de behandeltermijn van een aanvraag vastgelegd; 13 weken met een maximale verlenging van 7 weken. Aan een ontheffing of vergunning kunnen voorwaarden zijn verbonden (zie artikel 5.3). Een ontheffing of vergunning kan worden ingetrokken als de houder van de vrijstelling zich niet aan de voorwaarden houdt, de vrijstelling heeft verkregen op onjuiste gronden of de omstandigheden zijn gewijzigd (artikel 5.4).

Onder de Wet natuurbescherming is het gebruik van generieke ontheffingen voor te ontwikkelen gebieden (gebiedsvergunning) expliciet benoemd als mogelijkheid (artikel 5.6).

In artikel 3.31 van hoofdstuk 3 (paragraaf 3.7) staat dat het mogelijk is te werken met een goedgekeurde gedragcode indien de werkzaamheden zijn beschreven en aangetoond kan worden dat er ook daadwerkelijk wordt gewerkt conform die gedragcode. Een leidraad of werkprotocol is dus vereist.

Voor bestendig beheer, bestendig onderhoud en bestendig gebruik is de toepassing van gedragcodes vergelijkbaar met de vroegere Flora- en faunawet.

In de Wet natuurbescherming is de mogelijkheid voor het gebruik van een gedragcode bij Ruimtelijke ingrepen verruimt ten opzichte van de Flora en faunawet; ook bij soorten die voorkomen op de EU-Habitatrichtlijn en EU-Vogelrichtlijn kan nu een gedragcode worden gebruikt mits de werkzaamheden vallen onder één in deze richtlijnen genoemde belangen. Belangen zijn: volksgezondheid, openbare veiligheid, veiligheid van het luchtverkeer, schade aan gewassen/vee/bossen of wateren, bescherming flora & fauna.

Het gebruik van gedragcodes voor ruimtelijke ingrepen is in de nieuwe wet gevoeliger geworden voor verwarring of misbruik. De verwachting is dat deze onduidelijkheid de komende jaren tot veel rechtszaken zal leiden. Via jurisprudentie zal duidelijkheid moeten ontstaan.

Overgangsrecht

Hoofdstuk 9 van de Wet natuurbescherming regelt de overgangsbepalingen naar de voorgaande wetgeving.

In artikel 9.1 is aangegeven dat de onder de Natuurbeschermingswet 1998 aangewezen beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden) onder artikel 2.1 van de Wet natuurbescherming komen te vallen.

In artikel 9.6 is aangegeven dat lopende ontheffingen en gedragcodes geldig blijven tot het einde van hun looptijd. Voor het werkingsgebied van de gedragcode blijft dus eigenlijk de Flora- en faunawet nog van toepassing.

Bescherming van natuurgebieden

Ten aanzien van gebiedsbescherming (Natura 2000) is er weinig veranderd ten opzichte van de voorgaande wetgeving (Natuurbeschermingswet) aangezien dit hoofdzakelijk Europese regelgeving betreft.

In Nederland staan de instandhoudingsdoelen van een groot aantal Natura 200 gebieden onder druk door een te hoge stikstofdepositie. Om dit het hoofd te bieden is in 2015 het beleid Programma Aanpak Stikstof (PAS) van kracht geworden. De PAS is onveranderd opgenomen in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) Besluit Natuurbescherming, behorende bij de Wet natuurbescherming.

Beschermde soorten

In de Wet natuurbescherming zijn de beschermde soorten in de volgende artikelen vastgelegd:

- Artikel 3.1: alle van nature in Nederland levende vogels.
- Artikel 3.5: alle soorten (die in Nederland voorkomen) van de EU-Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern (planten) en Bonn (trekvoegels en andere migrerende dieren zoals zeezoogdieren).
- Artikel 3.10: "Overige soorten". Dit zijn de "Nederlandse soorten" vergelijkbaar met de Tabel 2 soorten uit de Flora- en faunawet. De lijsten met deze soorten zijn als bijlagen bij de wet zijn opgenomen en niet in een aparte AMvB zoals bij de Flora- en Faunawet het geval was. Lijsten A omvatten de Nederlandse diersoorten en B is een lijst met Nederlandse planten.

Uitgezonderd van bovenstaande lijsten met beschermde soorten zijn:

- Soorten die worden aangewezen door de provincies als zijnde niet of juist wel beschermd in die provincie. *Let op:* Hierdoor zijn er verschillen in de beschermde soorten tussen de provincies.
- Dieren waarop gejaagd mag worden (de soorten zijn genoemd in artikel 3.20).
- Dieren die middels een AMvB worden aangewezen als overlast gevend of schadelijk (zie artikel 3.16).
- Middels een AMvB aan te wijzen invasieve exoten (zie artikel 3.19).

De lijst met via de Wet natuurbescherming beschermde soorten bevat deels andere soorten dan welke onder de Flora- en faunawet beschermd waren. Vooral de lijst met Overige soorten wijkt flink af van de vroegere Tabel 2. Het aantal beschermde plantensoorten is flink afgenomen en er zijn een aantal insectensoorten toegevoegd.

De lijst met in Provincie Zuid Holland beschermde soorten is het handigste te raadplegen via: http://www.regelink.net/kenniscentrum/beschermde-soorten-wet-natuurbescherming/provincie-zuid_holland/ .

Voor soorten uit de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn zijn er geen wijzigingen ten opzichte van vroegere wetgeving (Flora- en faunawet en Wet natuurbescherming).

Verbodsbepalingen

De meeste verbodsbepalingen zijn onder gebracht binnen de artikelen welke de verschillende beschermingsregimes voor soortbescherming benoemen. De verbodsbepalingen op de volgende plaatsen in de wet terug te vinden:

Verbod	Vogelrichtlijn	Habitatrichtlijn en Bern en Bonn	Nederlandse soorten (lijsten A en B)
Doden of vangen	3.1.1	3.5.1	3.10 a
Vernielen voortplantings- of rustplaatsen	3.1.2	3.5.4	3.10 b
Verstoren	3.1.4	3.5.2	
Onder zich hebben	3.2.1	3.6.1	
Rapen, vernielen of onder zich hebben van eieren	3.1.3	3.5.3	
Verzamelen, ontwortelen en vernielen van planten		3.5.5	3.10 c

In de verbodsbepalingen is expliciet aangegeven dat een overtreding slechts dan plaats vindt wanneer dat opzettelijk gebeurt. Dit opzetvereiste betreft opzet als juridisch begrip; onder opzettelijkheid valt ook voorwaardelijke opzet. Het bewust nemen van risico's valt daarbij onder opzettelijkheid ook als kwade intenties daarbij ontbreken.

Invasieve exoten

In artikel 3.19 is aangegeven dat er beleid moet komen voor de bestrijding van invasieve exoten. De Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) is samen met de provincies en waterschappen, momenteel bezig een plan van aanpak op te stellen. Verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de bestrijding van de invasieve exoten komt bij de Provincies te liggen. Hoe dit beleidsveld zich gaat ontwikkelen is nog niet inzichtelijk maar het lijkt voor de hand liggend dat de gemeenten hierin een rol zullen krijgen.

De actuele lijst met te bestrijden invasieve exoten is op 2 augustus 2017 gepubliceerd door de EU.

De lijst is hier te raadplegen: <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten> .

Bijlage 4: Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie

Het Rotterdams duurzaamheidsbeleid is vastgelegd in het Programma Duurzaam.

In **Programma Duurzaam** staan de volgende ambities:

- Elke ontwikkeling moet leiden tot een meer gezonde, groene, kindvriendelijk en schone leefomgeving;
- Elke ontwikkeling moet leiden tot waarde creatie en toekomstbestendigheid;
- Elke ontwikkeling moet leiden tot minimaal 50% CO₂-reductie en 100% climateproof in 2025.

In het Programma Duurzaam 2015-2018 'Duurzaam dicht bij de Rotterdammer' staat bij de ambitie voor een groene, gezonde en klimaatbestendige stad, dat ingezet wordt op o.a. de thema's

- Meer groen: toename van bruikbaar groen (in en om) de stad en in de diversiteit daarvan;
- Droge voeten: een combinatie van waterveiligheid en versterken van de veerkracht van de stad;
- Duurzame gebieden: voor iedere gebiedsontwikkeling komen er standaard kaders en doelstellingen voor duurzaamheid.

Inzetten op vergroten van de biodiversiteit en ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan deze duurzaamheidsopgaven

Enkele voorbeelden van Natuur inclusief bouwen

